

توران میرهادی

استاد برجسته آموزش و پرورش در ایران

از مجموعه آثار که جامعه را می‌سازند

به کوشش شهرداد میرزائی

شرکت تهیه و نشر فرهنگنامه کودکان و نوجوانان

توران میرهادی

استاد برجسته آموزش و پرورش در ایران

به کوشش شهرداد میرزائی

ناشر: شرکت تهیه و نشر فرهنگنامه کودکان و نوجوانان

چاپ اول: ۱۳۹۶

این کتاب به مناسبت نودمین سال تولد خانم توران میرهادی به چاپ می‌رسد.

(نشر دبیایه و نشر آناهید این کتاب را در سال ۱۳۸۵ منتشر کرده‌اند.)

با سپاس از آقای شهرداد میرزائی برای واگذاری این اثر به خانواده خانم توران میرهادی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

ISBN: 978-964-6356-28-3

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۵۶-۲۸-۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

درآمد حاصل از فروش این کتاب به فرهنگنامه کودکان و نوجوانان اختصاص می‌یابد.

با همکاری

گروه تصویر و آوازسازی فرهنگنامه

نشاط معینی، سعید محمد، موری، سارا میرفخرائی، ظهورا وحدتی

پردازش رایانه‌ای متن: علانه حسینی

اجرای صفحه‌آرایی: آریس عابدی

عکس روی جلد: سحر اسکینی

با سپاس از: شهرداد میرزائی، علیرضا محسنی، نقم رفغان‌پور

شرکت تهیه و نشر فرهنگنامه کودکان و نوجوانان (سهامی عام): تهران، خیابان سپهر، خیابان ابوریحان،

خیابان عنصری، پلاک ۲۴، طبقه همکف، تلفن: ۴۴۰۲۰۱

میرزائی، شهرداد، ۱۳۴۵-

توران میرهادی آنان که جامعه را می‌سازند/ به کوشش شهرداد میرزائی

تهران: شرکت تهیه و نشر فرهنگنامه کودکان و نوجوانان

ص. ۱۰۴

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۵۶-۲۸-۳

فیبیا

کتاب حاضر به مناسبت نودمین سال تولد خانم توران میرهادی به چاپ می‌رسد.

موضوع: میرهادی، توران (خمارلو)، ۱۳۰۶-۱۳۹۵ -- مصاحبه‌ها

موضوع: Interviews -- Mirhadi, Touran (Khomarlo)

موضوع: زنان مری -- مصاحبه‌ها

موضوع: Women educators -- Interviews

آموزش و پرورش دوران اولیه کودکی -- ایران

Early childhood education -- Iran

شرکت تهیه و نشر فرهنگنامه کودکان و نوجوانان

۱۳۹۶م ۹/الف/۸۷۲۲۸۲

۳۷۱/۱۰۰۹۲

۲۷۶۵۰۳۵

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده‌بندی کنکره

رده‌بندی دیوینی

شماره کتابشناسی ملی

دیباچه

توران میرهادی در سال ۱۳۰۶ در خانواده‌ای اهل علم به دنیا آمد. پدرش از دانشجویان اعزا شده، خارج از کشور بود. او در رشته راه‌وساختمان و مکانیک دیپلم معتقد و گرفت و در آلمان با بانویی هنرمند به نام گرتا دیتیش ازدواج کرد. آنها در سال ۱۲۹۹ با هم به ایران آمدند. مادر اگرچه آلمانی بود، اما بچه‌ها را ایرانی بار آورد. آموزش در مدرسه ایرانی دنبال شد و زبان رایج در خانه فارسی بود. هرچند معتقد بود که باید به یادگیری زبان‌های دیگر هم پرداخت. زیرا هر زبان را دروازه‌ای می‌دانست بر فرهنگ غنی کشورهای دیگر. زبان می‌مادی پس از اینکه زبان آلمانی را فراگرفت، برای یادگیری زبان فرانسه نزد معلمی توانا فرستاده شد و زبان انگلیسی را هم در دبیرستان نورس به‌خوبی آموخت و به‌این‌ترتیب به چهار زبان، کاملاً تسلط یافت. این آموزش با آموختن مقدمات موسیقی و نقاشی همراه بود. مقطع دبیرستان

۱. مادرم با وجود داشتن ملیت آلمانی همه ما را ایرانی بار آورد. ما به مدارس ایرانی می‌رفتیم. فارسی، زبان اصلی ما بود (ویولت رازق‌پناه، *زنده‌یاد ایران*، ص ۱۳۹، ۱۴۰).

را که در سال ۱۳۲۴ به پایان رساند، مسئله انتخاب رشته دانشگاهی مطرح شد. به علوم و به ویژه زیست شناسی علاقه مند بود، در نتیجه در دانشکده علوم و در رشته طبیعی ثبت نام کرد. در کلاس های سوادآموزی جبار باغچه بان و اصول تعلیم و تربیت دکتر محمدباقر هوشیار، با هدف های آموزش و پرورش و روش تدریس آشنا شد و همان جا بود که احساس کرد معلمی را دوست دارد. زمانی که به عنوان دانشجوی مستمع آزاد در کلاس های درس دکتر هوشیار شرکت کرد، از فلسفه، ارزش ها و آئین، رتقای انسان از مرحله غریزی به مرحله عرفانی سخن شنید و متوجه نقش بسیار مهم آموزش و پرورش شد و دریافت که این مسیر چقدر می تواند برای سرانسانی سازنده و تکامل بخش باشد. در آن وقت جنگ جهانی دوم تازه پایان رسیده بود و در اروپا ویرانی و قحطی بیداد می کرد. خانم میربادی با رقم تمایل پدر، تصمیم گرفت به فرانسه برود و در رشته «روان شناسی و آموختن و پرورش پیش از دبستان» تحصیل کند. او برای بازسازی ویرانه های جنگ اعلام آمادگی کرد و دو بار داوطلبانه برای بازسازی مناطق ویران شده رفت. یک بار به بوسنی و هرزگوین و بار دیگر به کوه های تاترا در اسلواکی و در سالن راه آهن کارگری کرد.

در فرانسه بود که خبر تصادف و فوت برادر کوچک ترش به او رسید. او در آن غربت دریافت که هرگز برادر کوچک تر را نخواهد دید و سیاهی غم بر زندگی اش سایه انداخت. اما پدر و مادرش بی دگر نیز برای این زمان ها به فرزندان خود آموخته بودند. او می دانست که چگونه از غم انرژی بگیرد و درد شدید خود را در کاری ارزشمند و خیرخواهانه و با هدفی والا تسکین دهد. تجربه ای که چندین بار در زندگی اش تکرار شد و گوشه ای از آن در کتاب آنکه رفت، آنکه آمد^۱ به زیبایی ثبت شده

۱. آنکه رفت، آنکه آمد، توران میرهادی، نقاشی از مهرنوش معصومیان، تهران، فاطمی وازه، ۱۳۷۷.

است. در آن زمان عهد کرد که از معصومیت و محبت برادرش فرهاد نیرو بگیرد و کاری را به نام او برای فرزندان ایرانی انجام دهد.

پس از پایان تحصیلات در سال ۱۳۳۰ به ایران بازگشت و در سال ۱۳۳۱ با سرگرد جعفر وکیلی ازدواج کرد. در سال ۱۳۳۳ با ازمیان رفتن همسر، کانون گرم و پرمهر خانواده متلاطم شد و زندگی برای محک زدن استقامت او مانعی جدید بر سر راهش پدید آورد. اما هدف، بالاتر از مصلحت بود و می کرد و شرایط نمی توانست از پروازش ممانعت کند.

نوران میرهادی در سال ۱۳۳۴، کودکستان فرهاد را با دو کلاس تأسیس کرد. تفکر پویا و سازنده اش به زودی از مرزهای کودکستان فراتر رفت و مدرسه رشد تأسیس شد. در سال ۱۳۵۰، تعداد کلاس های کودکستان، دبستان و هنرستان فرهاد با ۷۰۰ دانش آموز به ۲۱ رسید. البته این رشد بیرونی مدرسه بود، آنچه در درون نیز مرتب گسترش و توسعه می یافتند. کمبودهایی از قبیل کمبود امکانات آزمایشگاه، وسایل ورزشی و هر چیز دیگری که احساس می شد، از طریق کمک گرفتن از دیگران تأمین می شد. با شرکت در سمینارها، سخنرانی ها، جلس های مطالعات خارج از مدرسه، تجربه ای تازه به دست می آمد و پایه های کار فنی می شد. مدرسه فرهاد با اندوختن تجارب ارزنده در زمینه آموزش و پرورش به نهادهای دیگر نیز کمک می کرد و به این ترتیب به رشد و تکثیر نهادهای می داد.

میرهادی از سال ۱۳۳۸، در برنامه ریزی درسی دوره ابتدایی شرکت کرد. پس از آن در تدوین برنامه چهارساله و پس از تغییر نظام آموزشی در برنامه ریزی درسی دوره پنج ساله ابتدایی شرکت مؤثر داشت. در سال ۱۳۵۶ طرح بازسازی کلیه برنامه های درسی ابتدایی را مطرح کرد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی با کمک کارشناسان مدارس تجربی، طرح بازسازی نظام آموزش و پرورش ایران را ارائه داد.

میرهادی نخستین نماینده کتاب کودکان را در سال ۱۳۳۵ در

دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران با کمک مجله سپیده فردا دایر و در پی آن نمایشگاه‌های ۱۳۳۷ و ۱۳۳۹ را برگزار کرد. این نمایشگاه سرآغازی شد برای تأسیس شورای کتاب کودک در سال ۱۳۴۱. او به اتفاق حدود چهل نفر از همراهان، مؤسسه‌ای را تأسیس کردند که پایه‌گذار توجه نظام‌یافته به ادبیات کودکان و نوجوانان در ایران زمین شد. میرهادی دو دوره عضو هیئت‌مدیره دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان (IBBY)، چهار دوره عضو هیئت داوران جایزه بین‌المللی نس کرستین اندرسن (۴ دوره)، عضو هیئت داوران بینال بین‌المللی تصویرگران براسلاوا، یکی از هفت سخنران دعوت‌شده در کنگره بین‌المللی ادبیات کودکان در ژاپن (۱۳۶۵/۱۹۸۶) و یکی از بیست کارشناس دخیل‌شده برای شرکت در جلسه برنامه‌ریزی ده ساله (۲۰۱۰-۲۰۰۱) یونسف و برنده مسابقه سران کشورها در آتلانتا (۱۳۷۹) بوده است.

شالوده‌اندیشه‌توران میرهادی بر بارز به مشارکت در ایجاد جامعه‌ای خوشبخت بنا شده است. وی اعتقاد دارد، مابست به عنوان عامل پیش‌برنده جامعه ندارد. راهبرد محوری او در ترجمه، آموزش و پرورش بر مبنای مشارکت است، مشارکت در ارتقای سطح علمی، و توانایی‌های نسل آینده ایران. او همچنین معتقد به هویت و بهره‌نمایی از غنا و فرهنگ هر منطقه از جهان است و بر این اساس است که با دغدغه در تثبیت و نشر فرهنگنامه امید دارد نسل‌های بعد تعریفی دقیق‌تر از ایرانی بودن خود داشته باشند.